ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobce: S+J energo, s.r.o.,** se sídlem Kubelíkova 1224/42, Praha - Žižkov, zast. JUDr. Jiřím Ponížilem, advokátem se sídlem Kobližná 19, Brno, proti **žalovanému: Finanční ředitelství v Českých Budějovicích**, se sídlem Mánesova 3a, České Budějovice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2012, č. j. 2485/12-1200, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 5. 2012, č. j. 10 Af 303/2012 - 11,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým bylo zastaveno řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku.

Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že stěžovatel byl vyzván k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě sedmi dnů od doručení výzvy. Usnesení krajského soudu obsahující výzvu k zaplacení soudního poplatku bylo zástupci stěžovatele doručeno dne 3. 5. 2012. Vzhledem k tomu, že ke dni rozhodování krajského soudu o zastavení řízení (17. 5. 2012), nebyl soudní poplatek zaplacen, krajský soud řízení o žalobě zastavil.

Proti uvedenému usnesení o zastavení řízení o žalobě podal stěžovatel kasační stížnost, ve které uvedl, že zadal příkaz k úhradě soudního poplatku dne 18. 5. 2012, tj. v

den, kdy mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení. Dále poukázal na to, že výzva k zaplacení soudního poplatku byla doručena jen zástupci stěžovatele, nikoli ovšem stěžovateli samému, který měl soudní poplatek hradit. Má-li přitom účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, je třeba dle § 42 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), doručovat i jí. Stěžovatel v této souvislosti odkázal na „nález Ústavního soudu IV. ÚS 118/02", který se dle jeho vyjádření týkal starší úpravy správního soudnictví, a ustanovení § 49 občanského soudního řádu o doručování, které je obsahově stejné s § 42 odst. 2 s. ř. s.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že vzhledem k tomu, že kasační námitky směřují výhradně proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení, nemůže se k ní blíže vyjádřit.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Důvod kasační stížnosti odpovídá důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Zdejší soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zkoumal při tom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zdejší soud se při přezkumu kasační stížnosti řídil následujícími úvahami.

Stěžovatel v kasační stížnosti odkázal na „nález Ústavního soudu IV. ÚS 118/02". V databázi rozhodnutí Ústavního soudu na internetové adrese http://nalus.usoud.cz není nález této spisové značky k dohledání, nicméně Ústavní soud dne 11. 6. 2002 vydal nález sp. zn. II. ÚS 118/02 (dostupný, stejně jako další zde uvedená rozhodnutí Ústavního soudu, z http://nalus.usoud.cz), který obsahuje pasáž obsahově shodnou s textem, který stěžovatel uvedl jako citaci z jím odkazovaného nálezu Ústavního soudu. Zdejší soud proto vychází z toho, že stěžovatel mínil nález sp. zn. II. ÚS 118/02.

Jak poznamenal sám stěžovatel, jím citovaný nález Ústavního soudu se týkal právní úpravy správního soudnictví provedené v části páté občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2002. Do tohoto data bylo účinné toto znění ust. § 9 odst. 7, věty první, zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích"): „*Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení.*" Jednoinstanční rozhodování o správní žalobě zakotvené v části páté o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2002 nedávalo soudům právo vzít dodatečné zaplacení soudního poplatku v úvahu, na rozdíl od soudních řízení upravených v části třetí a čtvrté o. s. ř. Sám Ústavní soud k danému v nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/07, bodu 14., uvedl: „*Vzhledem ke krátkým lhůtám ve výzvách k zaplacení soudního poplatku byl tak účastník řízení zbaven možnosti domáhat se svého práva u nezávislého a nestranného soudu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, neboť nebyla poskytnuta reálná lhůta, v níž by bylo možné, aby zástupce svého klienta stihl vyrozumět o výzvě k zaplacení soudního poplatku a byl zde ještě dostatečný prostor pro jeho zaplacení. Proto Ústavní soud*

dovozoval, že v případě správního soudnictví, kde platil princip jednoinstančnosti řízení, musí být plně respektováno, že písemnou výzvu k zaplacení soudního poplatku je nutno doručit nejen právnímu zástupci, ale i zastoupenému účastníkovi, neboť on je tou osobou, která má ve smyslu již citovaných ustanovení zákona o soudních poplatcích osobně tuto povinnost splnit. Pokud se tak nestalo, šlo o zásah do ústavně zaručeného práva na soudní ochranu proti rozhodnutí orgánu veřejné správy, a to, jak bylo již uvedeno, neboť ve správním soudnictví soud neměl možnost jakkoli zohlednit dodatečné zaplacení soudního poplatku a v řízení pokračovat." Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 118/02, na který odkazuje stěžovatel, vycházel z právě předestřené argumentační linie, jak ostatně uvedl Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/07, bodě 15.

Dnem 1. 1. 2003 nabyl účinnosti s. ř. s., kterým se řídí soudy ve správním soudnictví. Zároveň toho dne nabyla účinnosti příslušná ustanovení zákona č. 151/2002 Sb., která novelizovala ust. § 9 odst. 7, větu první, zákona o soudních poplatcích do této podoby: „*Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení.*" Od 1. 1. 2003 tak soudy ve správním soudnictví berou ohled na dodatečně zaplacený soudní poplatek, je-li zaplacen dříve, než usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci.

Uvedené změny v právním řádu následně reflektoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 22. 7. 2005, č. j. 3 As 55/2004 - 52, na který lze v podrobnostech odkázat a kde je dále uvedeno: „*Rozšířený senát je názoru, že placení soudního poplatku není úkonem, který by musel vykonat účastník osobně, nýbrž že se jedná o úkon, který může vykonat jeho zástupce. Z žádného ustanovení zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, neplyne povinnost poplatníka osobně zaplatit soudní poplatek. Jde proto o zastupitelné jednání a nedostatek osobního prvku jednajícího nezpůsobuje neplatnost či neúčinnost tohoto jednání. Účinky doručení usnesení o povinnosti zaplatit soudní poplatek nastávají proto u zastoupeného účastníka řízení doručením tohoto usnesení jeho zástupci.*"

Citovaný rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu byl napaden ústavní stížností, o níž rozhodlo plénum Ústavního soudu zamítavým nálezem ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/07. Zde Ústavní soud (v bodě 17.) konstatoval, že nová právní úprava v § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích znamená posun oproti dříve Ústavním soudem kritizovanému stavu a jde o změnu nejen formální, ale i materiální, která umožňuje ve správním soudnictví splnit poplatkovou povinnost dodatečně do nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení. Došlo tak k prodloužení doby, kdy soudní poplatek může být zaplacen, ještě o dobu, kterou správní soud potřebuje k vydání usnesení a jeho doručení, což není dle názoru Ústavního soudu doba zanedbatelná. Ve vztahu k věci posuzované pod sp. zn. Pl. ÚS 2/07 Ústavní soud konstatoval, že postup soudu, který zaslal výzvu k zaplacení soudního poplatku ze správní žaloby pouze stěžovatelovu advokátovi, nikoli jemu samotnému, odpovídal pravidlům doručování (bod 18. citovaného nálezu) a v tehdy posuzovaném případě nedošlo k porušení ústavně chráněných práv (bod 20. tohoto nálezu).

Za této situace nepovažuje zdejší soud argumentaci opírající se o nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 118/02, na který odkazoval stěžovatel, za případnou, jelikož vychází z již neúčinné právní úpravy (viz výše), která na danou věc z hlediska časové působnosti nedopadá.

Zdejší soud pak plně v souladu se svým rozsudkem ze dne 22. 7. 2005, č. j. 3 As 55/2004 - 52, nepovažuje placení soudního poplatku za úkon, který může vykonat jen účastník řízení nebo osoba zúčastněná na řízení. Ve smyslu § 42 odst. 2, věty první, s. ř. s. postačí proto doručení této výzvy pouze zástupci účastníka. V nyní posuzované věci usnesení krajského soudu ze dne 10. 4. 2012, č. j. 10 Af 303/2012 - 9, obsahující výzvu k zaplacení soudního poplatku bylo doručeno zástupci stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto neshledal namítané pochybení při doručování výzvy.

Nejvyšší správní soud v kasační stížnosti nepřehlédl ani tvrzení stěžovatele, že dne 18. 5. 2012, kdy mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení před krajským soudem, zadal bance příkaz k úhradě soudního poplatku. Údaj o tom, kdy byl dán příkaz k úhradě soudního poplatku, není z hlediska ust. § 9 odst. 7, věty první, zákona o soudních poplatcích rozhodný. Podle tohoto ustanovení soud, který usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku vydal, toto své usnesení zruší, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci. Výkladem pojmu „zaplacen“ v citovaném ustanovení se zabývalo rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 9 Afs 7/2012 - 49, v němž je uvedeno: „*Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že pojem zaplacen je nutno vykládat ve smyslu hmotněprávním, tj. že povinnost uhradit soudní poplatek je splněna až okamžikem připsání peněžní částky na účet soudu. Až v tomto okamžiku je totiž bez dalšího postavena najisto faktická dispozice soudu s poukázanou částkou a je bez jakýchkoli pochybností potvrzeno, že účastník řízení skutečně soudní poplatek v souladu s pokyny soudu zaplatil. Do doby, než je částka připsána na účet soudu, je nejisté, zda účastník řízení požadovanou částku na účet soudu skutečně odeslal a zda vůbec bude tato částka na účet soudu poukázána. Tento výklad odpovídá významu, který je pojmu zaplacen obecně přisuzován, tj. faktické dispozici příjemce uhrazenou peněžní částkou. Z hlediska včasnosti splnění uvedené povinnosti tedy není rozhodné, kdy účastník částku soudního poplatku ze svého bankovního účtu poukáže (resp. kdy dá pokyn bance k bankovnímu převodu), ale je rozhodný až ten den, kdy je částka skutečně připsána na účet soudu. Dokladem potvrzujícím zaplacení soudního poplatku je v takovém případě tzv. „záznam o složení“, který vyhotovuje účtárna soudu a který je zakládán do soudního spisu.*“

Stěžovatel se v kasační stížnosti přitom o dni, kdy měla být platba soudního poplatku připsána na účet soudu, vůbec nezmiňuje. Nejvyšší správní soud z důvodu vázanosti kasačními důvody (§ 109 odst. 4 s. ř. s.) v daném případě den připsání platby soudního poplatku na účet soudu nehodnotil. Na okraj zdejší soud pouze zmiňuje, že stěžovatel byl informován o tom, od kdy krajský soud považuje poplatek za zaplacený. V usnesení ze dne 24. 5. 2012, č. j. 10 Af 303/2012 - 16, jímž krajský soud stěžovateli vrátil zaplacený soudní poplatek, uvedl, že soudní poplatek byl zaplacen dne 21. 5. 2012, což dokládá záznam o složení ze dne 22. 5. 2012 založený ve spise krajského soudu. Uvedenou skutečnost zdejší soud jen pro úplnost zmiňuje, nepodrobuje však takové hodnocení krajského soudu přezkumu, jelikož k tomu v prvé řadě chybí námitky.

Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení náklady, které by překračovaly jeho běžnou úřední činnost.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2012

JUDr. Radan Malík
předseda senátu